

JEAN-JOSEPH LATASTE
DOMINICAAN
ZALIGVERKLAARD OP ZONDAG 3 JUNI 2012

Van jeugd naar volwassenheid.

Op 15 september 1832 wordt Alcide Lataste geboren in het wijnbouwstadje Cadillac, nabij Bordeaux. Het gezin van Vital Lataste en Jeanne Grassiet telt zeven kinderen met Alcide als de jongste.

Vader bezit enkele wijngaarden en heeft een groothandel en winkel in stoffen. Omdat Alcide erg zwak is, besteden zijn ouders hem uit aan Anne Neveu in Loupiac.

Hij wordt beter en kan in 1836, als kind van 4 jaar, terug naar Cadillac. Tijdens zijn eerste vorming op school vertelt hij zijn moeder dat hij priester wil worden. Zijn ouders sturen hem in 1841 naar het kleinseminarie in Bordeaux. Maar hij heeft heimwee en weet ook geen raad met zijn puberteitsgevoelens. Hij ervaart dit als een belemmering om priester te worden. Dan zenden zijn ouders hem naar het college in Pons met een opleiding voor een wereldlijke baan.

In 1850 rondt hij zijn studie af: hij is 18 jaar.

Na een jaar in Cadillac, solliciteert hij naar een baan bij de belastingdienst. Hiervoor moet hij stageplaatsen doorlopen. Het gaat hem goed af.

Op 14 februari 1853 wordt hij aangesteld als hulpinspecteur in Privas, waar hij zich aansluit bij de Vincentiusvereniging. Hij besteedt vrije tijd aan huisbezoek en geeft conferenties aan soldaten.

Hij ontmoet de 16-jarige Léonide-Cécile de Saint Germain en wordt smoorverliefd. Vader Lataste heeft bezwaren: Alcide is 20, het meisje 16: dat is te jong voor een huwelijk en er is ook geen financiële basis. Achter Alcide om regelt vader op 11 september 1853 een overplaatsing naar Pau, ver van Privas. Het afscheid van Léonide grijpt hem aan, maar hij blijft trouw aan het gezag van zijn vader. Hij beleeft deze beproeving in geloof en gebed en vraagt God om duidelijkheid wat hem te doen staat.

Op 14 oktober 1855 overlijdt zijn zus, zuster Chrescentien, aan verlammingen.

Op 16 oktober overlijdt zijn pleegmoeder.

Op 17 november overlijdt zijn geliefde Léonide aan tyfus. Alcide is kapot. Hij volgt in Pau een retraite, gepreekt door drie Dominicanen.

In januari 1856 schrijft hij aan een vriend dat hij wil kiezen of voor het religieuze leven, of voor een toegewijd celibatair leven ten gunste van de armen.

Hij vraagt op 20 oktober 1857 verlof aan in zijn functie en verlaat Nérac, verzamelt getuigschriften en volgt een retraite in het klooster van de dominicanen in Bordeaux.

Dominicaan

Op woensdagavond 4 november 1857 meldt Alcide zich aan voor het novitiat bij de Dominicanen in Flavigny. Op vrijdag 13 november ontvangt hij het habijt. In januari 1858 verwondt hij zijn wijsvinger bij zijn werk als koster. Op 2 februari is de vinger ontstoken en moet de dokter het abces opensnijden. Daarmee verwondt hij enkele pezen. De infectie zet door en amputatie lijkt onafwendbaar. Gelukkig constateert een dokter in Dijon dat de vinger toch geneest. De ontsteking heeft een bloedvergiftiging veroorzaakt, waardoor een botontsteking ontstaat in de heup. De pijnen, de rust die hij moet nemen, leggen beperkingen op. Hij is veel alleen, leest veel levens van heiligen en noteert daaruit 500 aantekeningen.

De professie wordt uitgesteld en frater Jean-Joseph Lataste gaat naar het klooster Saint-Romain in Toulouse. Hij is daar van half november 1858 tot half mei 1859.

De enige remedie tegen botontsteking zijn thermale baden in Barèges in de Pyreneeën. Zijn prior stuurt hem daarheen elke zomer van 1860 tot 1863. In mei 1861 komt een splinter los van het bot. Na twee jaar komt hij onder veel pijn te voorschijn.

Op 10 mei 1859 legt hij in Toulouse zijn professie af, in aanwezigheid van zijn vader en zijn broers Honoré en Théophyle.

Naar Saint-Maximin

‘De behoefte aan liefde in het hart van de mens kan slechts door God vervuld worden’, dit zou een samenvatting kunnen zijn van zijn levensweg. Op 11 mei

gaat hij op weg naar het studieklooster in Chalais bij Grenoble, waar 17 studerende fraters en hun docenten wonen. Er is stilte, concentratie in een prachtig landschap. Op 2 juli 1859 deelt provinciaal Lacordaire de gemeenschap mee, dat ze op 4 juli verhuizen naar het klooster Saint-Maximin. Daar worden de relikwieën bewaard van Maria Magdalena, over wie de Bijbel spreekt. Na een afmattende reis, komen de fraters en docenten in de ochtend van 5 juli daar aan. Op 20 mei 1860 organiseren de fraters een groot feest bij de overbrenging van de relikwieën van Maria Magdalena naar een nieuwe schrijn.

Jean-Joseph, geplaagd door zijn heup, ligt vaak op de ziekenzaal. Samen met twee zieke confraters mag hij de schedel van Maria Magdalena kussen op het moment dat zij uit haar schrijn wordt gehaald. Hij zegt: Het is dus waar, *‘de grootste zondaars hebben iets in zich dat de grootste heiligen kan voortbrengen.’* Preek 188.

Priester gewijd

Op 8 februari 1863 wordt hij priester gewijd en begint vanuit het klooster zijn pastoraal werk. Voor hem is dat met confraters missies preken in parochies. Hij heeft een zangerige stem, spreekt mooi Frans.

In 1864 stuurt de prior hem naar het vrouwenklooster in Cadillac om vier dagen retraite te geven. Daar zijn 397 meest ongeletterde meisjes en vrouwen van het platteland, ondergebracht, veroordeeld voor het vermoorden van hun baby of voor diefstal. In de vroege ochtend, om vijf uur opent hij zijn retraite met de woorden: *Mijn lieve zusters, Hoe noem ik jullie? Mijn lieve zusters! Want dat zijn jullie voor mij. Gisteren kende ik jullie nog niet en over vier dagen gaan we weer uit elkaar om elkaar hier op aarde misschien nooit weer te zien. – Ik kom naar Julie toe zonder te wachten dat jullie mij roepen. Ik strek mijn handen naar Jullie uit en ik roep jullie: mijn goede, arme, lieve zusters.*

Pater Lataste zegt: *de barmhartigheid van God respecteert en openbaart de diepe waardigheid van elk mens die geroepen is tot heiligheid, ongeacht hoe diep hij gevallen is. God vraagt niet wat we waren, hij wordt slechts geraakt door wat we zijn.’*

In de biechtstoelgesprekken valt hem op dat enkele meisjes de wens uiten om te leven als religieus. Die wens maakt hem blij en stimuleert hem tot de publicatie van de brochure *Les Réhabilitées*, mei 1866.

De brochure *Les Réhabilitées* en stichting van het eerste klooster.

Lataste schrijft dat vrouwen die door God gerehabiliteerd zijn, die erkenning ook verdienen in Kerk en Samenleving. Als gelijken mogen ze als zusters samenleven met anderen die zo'n levenslast niet meedragen. Enkele

Tuchthuis in Cadillac: gevangenen bij het luchten.

dominicaanse congregaties zeggen hem hulp toe door eigen zusters te vragen om een gemeenschap mee op te bouwen.

Anderen stellen vormingsplaatsen, ook aan niet veroordeelden, beschikbaar om kandidaten te helpen in hun keuze.

Onder hen is de dominicaanse Bernardine -Anne-Victorine Berthier (1822). Zij ontmoet

pater Lataste op 8 mei 1866 en schrikt omdat er nog geen gemeenschap is en dat er maar twee kandidaten zijn. Pater Lataste is blij met haar toezegging hem te helpen.

Omdat Lataste een oud-klooster niet zo geschikt vindt en liever een gewoon huis als verblijf wil, wordt, dankzij een gift van mevrouw Fouillon de Doué een landhuis in Frasné-le-Château – bisdom Besançon - aangekocht op 19 juni 1866. Op 20 november 1866 neemt pater Lataste de geloften af van moeder Henrica Dominica en zuster Marguerite-Marie met toestemming van de aartsbisschop van Besançon.

Op 21 november zegent de pastoor van Frasné het huis in en wordt de eerste inkleding gevierd van Anna Boyer als koornovice met de naam Marie-Cécile. Tevens wordt opgericht het 'dameshulpcomité van Bethanië' en wordt Henrica Dominica geïnstalleerd als priorin.

In mei 1867 telt het Huis van Bethanië twaalf bewoners, onder wie vier gerehabiliteerden. Het aantal groeit. Op 22 juli 1868 – feestdag van Maria Magdalena - ontvangen twee gerehabiliteerden het habijt.

Omdat kerkrechterlijk de bisschop oog moet houden op de congregatie, vraagt Lataste de aartsbisschop deze functie te vervullen. Hij heeft daar geen tijd voor; ook de magister van de Orde vindt het bezwaarlijk. Lataste moet dan zelf deze taak vervullen.

Het kloosterleven

Grote zorg van hem en priorin Henrica Dominica is om de gelijkheid van de zusters zichtbaar te maken en te eerbiedigen o.a. in het voor ieder gelijke habijt. In Bethanië gaat het wezenlijk om naastenliefde en barmhartigheid in het dagelijks leven. Zelf ziet Lataste af van de functie van ‘rector’, want hij wil graag in zijn klooster bij de medebroeders zijn. In zijn antwoord aan Magister Vincent A.Jandel schrijft hij dat tien weken in Bethanië genoeg zijn. Op 22 januari 1868 wordt de dominicaan Éveille-Lagrange rector en socius van Lataste.

Dit is de uitgang van tuchthuis Cadillac.

Grote zorg voor Lataste zijn de constituties. Na onderzoek bij vele congregaties overlegt hij met priorin Henrica Dominica en dicteert haar de passages. Hij voltooit de constituties niet. Deze worden later samengesteld door pater Boulanger, priorin Henrica Dominica en de magister van de Orde, pater Vincent A. Jandel.

Jean-Joseph Lataste overlijdt op woensdag 10 maart 1869 in het klooster van Bethanië te Frasné.

Op 3 juni 2012 wordt hij in Besançon zaligverklaard in aanwezigheid van zes-duizend gelovigen, vele bisschoppen, priesters, dominicanessen en dominicanen. Hij is de patroon van de gevangenen.

‘Christus komt als een bedelaar de mens dichterbij om Hem te vragen Hem te ontvangen en te beminnen.

De deur staat open: Ik ben vrij. Maar nu, waarheen?

“Pater Lataste stelt de relatie met Christus voor als het tegenovergestelde van de gangbare opvatting. Bij hem is niet zozeer de mens die zich in zijn gebeden in de aanwezigheid stelt van de Heer om hem zijn smeekbeden toe te vertrouwen, maar het is Christus die als een bedelaar dichterbij komt en de mens vraagt om Hem te ontvangen en te beminnen. Sporen van Eckhart? In zijn eerste preek in de gevangenis van Cadillac – in de vroege ochtend van 15 september 1864 -

zegt Lataste:

‘Wij zijn bedienaars van een God die jullie liefheeft ondanks je schandvlekken, met een liefde die hier op aarde zijn weerga niet kent; van een God die jullie onophoudelijk achtervolgt met zijn liefde en die, nu op dit moment zelf, onzichtbaar aan de deur van jullie hart staat en gebruik maakt van mijn woorden om op die deur te kloppen en zachtjes tegen jullie te zeggen: ‘Arm kind, geef Mij je hart! Gueullette o.c.218.

Sporen van Meister Eckhart?

Lataste’s biograaf, Dr.Jean-Marie Gueullette, O.P. meent in het denken en preken van Lataste sporen te vinden van Meister Eckhart, O.P. O.c. blz 240--249.

Lataste kende teksten van Eckhart in het werk van Tauler, O.,P. Institutions Spirituelles, in het Frans uitgebracht in 1855.

Lataste heeft uit dit werk de ‘meest radicale en bevrijdende teksten van Eckhart gehaald, over de onmiddellijke en radicale gevolgen van boete.’

Hij bracht in het tuchthuis van Cadillac in 1864 het idee naar voren dat de gevangenen een echte waardigheid wordt aangeboden in de vereniging met God.

Zonder de begane misdaden te ontkennen, stelt hij hen voor om in het heden te leven, om een relatie met God te aanvaarden die Hij hen aanbiedt op datzelfde moment.

God is het wezen van het heden. Hij ontvangt en neemt de zielen zoals Hij ze vindt. Hij kijkt niet naar wat ze eens waren, maar naar wat ze nu zijn.’ Aldus Eckhart.

Lataste heeft de moed gehad om deze opvatting van bekering, berouw, Gods barmhartigheid,vorm te geven in een religieus instituut: de Dominicanessen van Bethanië.

‘Hij is van mening dat als deze vrouwen een religieuze roeping hebben en de

vergeving van God hebben ontvangen, het niet aan de Kerk of aan de samenleving is, om de deuren gesloten te houden die God voor hen opnieuw heeft geopend.' Gueullette blz 29.

Bron: Jean-Marie Gueullette, O.P. *De vrouwen die mijn zusters waren* Uit het Frans vertaald door Gina van Dongen-Meulders.

Discovery Books. Leeuwarden 2012.

Tekst: Peter Wols, O.P.

Vormgeving: Zr Liduina Groenewegen, O.P.

juli 2012

Pater Lataste o.p.
1832-1869